

CHEMIE PATŘÍ K ŽIVOTU

Severomoravská společnost BorsodChem MCHZ, s.r.o., Ostrava, (BC MCHZ) v dnešní podobě navazuje na tradici chemické výroby, jejíž vznik se datuje koncem dvacátých let minulého století. Tehdejší záměrem bylo využít blízkého zdroje koksárenského plynu k výrobě vodíku pro zabezpečení předválečného československého hospodářství čpavkem, kyselinou dusičnou a umělými hnojivy. O minulosti, současnosti a budoucnosti firmy jsme promluvili s jejím jednatelem, Přemyslem Anteckým.

Projďme se historií BorsodChem MCHZ. Jak se vyvíjela produkce?

Výroba byla zahájena v roce 1928, kdy začala produkcí čpavku a síranu amonného. Původní výrobní program orientovaný na výrobu hnojiv byl po druhé světové válce postupně orientován k organickým chemikáliím. Byla zavedena výroba formaldehydu a močovinoformaldehydových pryskyřic a rozšířeno zpracování vodíku pro hydrogenace. Rovněž byla rozvíjena výroba cyklohexanonu jako základní suroviny pro výrobu silonu. Na výrobu hnojiv navázala rovněž výroba kyseliny šťavelové.

Dnešní nosné výrobky společnosti – anilin a cyklohexylamin – mají svůj počátek v roce 1962, kdy bylo na tyto výroby postaveno poloproduktové zařízení. V roce 1971 byl zahájen provoz v nové výrobně fenolformaldehydových lisovacích hmot a pryskyřic.

Průlomová investice – Anilinový blok – byla uvedena do provozu v roce 1985. Na něj navázala intenzifikace výroby cyklohexylaminu a v roce 1992 byla uvedena do provozu výrobní jednotka speciálních aminů. Zásadní změnou prošla výroba vodíku, kde místo nízkoteplotního dělení koksárenského plynu byla v roce 1996 zahájena jeho produkce technologií parního reformingu zemního plynu. Postupně byla zvyšována kapacita výroby anilinu až na 165 kt ročně, což bylo umožněno výstavbou další moderní jednotky parního reformingu,

jednotky adiabatické výroby nitrobenzenu a výstavbou dvou modernizovaných hydrogennačních linek výroby anilinu. Souběžně byly v důsledku optimalizace výrobního portfolia a zásadního zlepšení environmentálního profilu firmy postupně zastaveny výroby sorbitu, kyseliny sírové, izopropylaminu, cyklohexanonu, argonu, hnojiv, dusičnanu a dusitanu sodného a kyseliny šťavelové.

Dá se předpokládat, že po Sametové revoluci došlo ke změnám. K jakým?

Po roce 1989 prošla společnost mnohými organizačními a vlastnickými změnami. Ke vzniku akciové společnosti Moravské chemické závody (MCHZ) v roce 1990 došlo transformací ze státního podniku. Od ledna 1999 do 26.4.2000 byly MCHZ formou odstěpného závodu společnosti Aliachem, a. s. Dnešní společnost BC MCHZ vznikla 27.4.2000 vyčleněním převážné části odstěpného závodu MCHZ ze společnosti Aliachem. Majoritním vlastníkem se stala maďarská chemická firma BorsodChem, která v roce 2006 navýšila svůj obchodní podíl a stala se 100% vlastníkem. V únoru 2011 získala celá skupina BorsodChem nového strategického majitele – čínského výrobce polyuretanových chemikálií, společnost Wanhua Industrial Group.

Dnes je BC MCHZ plně integrována v nadnárodním uskupení a má okolo 370 zaměstnanců. Firma vlastní unikátní technologie výroby klíčových produktů, které jsou bez přehánění na světové úrovni a trvale je rozvíjí. Jeden z příkladů je prodej licence na technologii výroby anilinu do Japonska, kde úspěšně provozují dvě velkokapacitní jednotky podle našeho know-how.

Pro které výroby je produkce vhodná, jaká část se exportuje?

Jak jsem již zmínil, naše společnost nyní vyrábí především chemické výrobky organického charakteru a pouze v menším množství

produkty anorganické. Jsme významný světový výrobce aminů, a to zejména anilinu, cyklohexylaminu, dicyklohexylaminu a řady speciálních aminů. Export je pro BC MCHZ dominantní, tvoří okolo 96 % našich celkových tržeb a přímo z Ostravy zajišťujeme prodej našich produktů takřka do celého světa. Vyrábíme chemikálie pro výrobce následných chemikálií a naši „stopu“ můžete nalézt v širokém spektru předmětů, se kterými se každodenně setkáváme. Především v kabinách a pneumatikách automobilů, v izolacích ledniček, v montážních pěnach používaných ve stavebnictví, kapalinách používaných při obrábění, v protikorozních a nátěrových hmotách, prostředcích na ochranu rostlin, léčivech a dokonce i jako umělé sladidlo v nápojích. Najdete nás zkrátka na hodně místech každodenního užívání, což se také odráží v našem českém firemním sloganu „Chemie patří k životu“.

Chemický průmysl z hlediska bezpečnosti stále nebudí důvěru, jakou by si zřejmě zasloužil. Jak je vnímána bezpečnost v BorsodChem MCHZ?

Nechtěl bych, aby to znělo namyšleně, ale v BC MCHZ dlouhodobě usilujeme o to, aby komplexní pojetí bezpečnosti, tj. bezpečnost práce a ochrana zdraví při práci, procesní bezpečnost, ochrana životního prostředí a technická bezpečnost byly nejenom prioritou, ale přirozeným každodenním postojem celého osazenstva naší společnosti. A jaké metody k tomu používáme? Nic převratného. Chce to být důsledný, chce to učit se z chyb ať minulých či jiných, aby se předcházelo chybám budoucím, je nezbytné vyžadovat dodržování stanovených pravidel chování v našem areálu jak po vlastních lidech, tak i po externistech a konečně to chce pravidelně vyhodnocovat a komunikovat v rámci firmy s příslušnými závěry.

Obr. 1: Panorama výrobního závodu společnosti BorsodChem MCHZ, s.r.o. v Ostravě

Zároveň považují za velmi důležité, že toto úsilí je jednoznačně podporováno ze strany vlastníků. V minulém roce se v BC MCHZ uskutečnil audit stavu zajišťování procesní bezpečnosti a bezpečnosti práce provedený pracovníky čínské centrály a následně jsem se mohl osobně spolu se svými kolegy při návštěvě výrobního komplexu v Číně přesvědčit, jak jsou požadavky akcentující bezpečnost tím maximálním způsobem aplikovány v každodenní výrobní praxi. A musím říci, že to bylo v mnohém inspirativní.

Samozřejmě, že naše firma musí splňovat veškeré, mnohdy velmi náročné, legislativní požadavky a samozřejmě, že se dlouhodobě angažujeme v dobrovolných programech z této oblasti, ať už je to „Responsible Care – Odpovědné podnikání v chemii“, „Bezpečný podnik“ či certifikace Integrovaného systému řízení podle příslušných ISO norem. Toto už teď patří k těm základním standardům naší branže, které není třeba zvláště zmiňovat.

Jak je vnímána existence firmy okolím?

Jak jsem zmínil v úvodu, firma existuje v Ostravě více než 90 let. Během této velmi dlouhé doby se její vztah s jejím okolím vyvíjel obdobně jako celospolečenské vnímání chemického průmyslu v naší republice. Od logického a přirozeného vytvoření přes jeho stejně neobjektivní vyzdvihování jako zatracování až po ustavení udržitelné rovnováhy. Chemie k tomu současnému životu opravdu patří, ale současně na něj musí být brán maximální ohled. O takový přístup v naší společnosti dlouhodobě usilujeme a v našem vztahu k tomu nejbližšímu i širšímu okolí je naším trvalým záměrem udržovat jednotlivé vrcholy trvale udržitelného rozvoje, tj. ekonomická prosperita, péče o životní prostředí a sociální odpovědnost, ve vzájemné optimální rovnováze.

Aktivně a trvale spolupracujeme se sousedními městskými obvody, podporujeme jejich kulturní a sociální činnosti. Pravidelně probíhá setkávání vedení společnosti se zástupci samosprávy těchto obvodů, na kterém jsou informováni o vývoji ve společnosti a seznámeni s připravovanými záměry v oblastech ochrany životního prostředí a bezpečnosti provozu našich zařízení.

Společnost BC MCHZ je dlouhodobým a spolehlivým partnerem Moravskoslezského kraje. Loni v květnu jsme podepsali vzájemnou dobrovolnou dohodu, která v podstatě shrnuje naše veškeré aktivity, které dlouhodobě podnikáme nad rámec zákonných požadavků, a které přispějí k menšímu zatížení životního prostředí našeho regionu.

Spolupracuje firma se středními či vysokými školami při personálním zabezpečení produkce?

Naší neustálou snahou je nejen udržovat a vytvářet pozitivní image naší společnosti ale také přirozeným způsobem zvyšovat obecný i odborný zájem o chemii jako takovou. V našem kraji jsme významným účastníkem „Sektorové dohody pro chemii“ uzavřené v roce 2015. Zde

se v první řadě soustředíme na práci s chemickým dorostem. Jsme dlouholetým hlavním partnerem ostravské Střední průmyslové školy chemické akademika Heyrovského a trvale její činnost podporujeme.

Absolventi této školy u nás často nastupují svoji profesní dráhu a následně se zařazují mezi naše zaměstnance. Pro vaši představu polovina našich pracovníků má středoškolské vzdělání, 28 % vysokoškolské a 22 % má výuční list. Problémy s personálním zabezpečením jsou podobné jako jinde v republice a týká se to prakticky všech technických profesí.

Abychom podchytili zájem o chemii už u té nejmladší generace, tak se velmi angažujeme v soutěži „Hledáme nejlepšího mladého chemika“. Tato akce zaštiťovaná Svazem chemického průmyslu České republiky nabývá stále významnějších rozměrů a v loňském roce se uskutečnil již její šestý ročník. Spolu s již zmíněnou ostravskou chemickou průmyslovkou jsme hlavními organizátory vyhlašování výsledků regionálního kola soutěže.

Tyto aktivity a mnohé další zde neuvedené jsou součástí naší dlouhodobé komunikační politiky, která potvrzuje skutečnost, že si plně uvědomujeme svou roli nejen jako chemického výrobce, ale také jako významné odpovědné firmy působící jak ve městě Ostravě, tak i v Moravskoslezském regionu.

Je známo, že BorsodChem v poslední době hodně investuje. Čeho se investice týkají a jaká bude budoucnost firmy?

Přibližně před pěti lety jsme v naší firmě nastoupili investiční cestu, které sám pro sebe říkám Program inovované obnovy. Tento přístup v sobě prakticky zahrnuje dvě základní řešené oblasti. Za prvé je to obnova mnohdy několik desítek let provozujícího výrobního a energetického zařízení. Zde bych chtěl ovšem zdůraznit, že se v tomto případě vůbec nejedná o prostou náhradu, ale vždy investujeme jen do toho, co je kvalitativně na vyšší úrovni než zařízení stávající. Prostě do toho, co má nižší spotřebu energií, nižší dopad do životního prostředí, lepší bezpečnostní parametry a tak podobně. Za druhé je to postupné navyšování kapacit výhradně těch výroben, jejichž výstupem jsou produkty s vyšší přidanou hodnotou, což v našem případě jsou produkty aminové chemie.

Osobně jsem velmi rád, že jsme o správnosti našeho postupu přesvědčili naše vlastníky a že se nám tento program daří nejen naplňovat, ale i smysluplně akcelarovat. Příkladem jsou právě realizované projekty obnovy nitrační kapacity ve výrobě nitrobenzenu a komplexní rekonstrukce klíčových uzlů energetiky. Tyto projekty budou probíhat v nejbližších třech letech a jenom do nich bude investováno okolo 50 milionů EUR. Souběžně jsou již ve stádiu konkrétní přípravy projekty další, s jejichž realizačním startem se počítá v letech 2020 a 2021. Předpokládaná investiční výše těchto projektů dosahuje přibližně úrovně dalších 40 milionů EUR.

Takže souhrnně řečeno o budoucnost naší firmy nemám vůbec obavu. Protože, jak kdysi psal jeden z českých kolegů chemiků spisovatel Vladimír Páral: „Víme, kdo jsme. Víme, co chceme a víme, kam jdeme.“

Obr. 2: Přemysl Antecký, jednatel společnosti BorsodChem MCHZ, s.r.o. Ostrava

*Pro CHEMAGAZÍN připravil
Pavel MOHRMANN,
info@chemagazin.cz*